

BALANDRAU

(El Serrat –Atalaiador – Balandrau – Coma de vaca – Gorgues del Freser)

Cases de Serrat

Tot i no ser la més coneguda, aquesta és sens dubte l'ascensió més interessant al Balandrau. Es tracta d'una ruta que, en part degut a la seva considerable pujada acumulada, ens porta per una varietat de paisatges. Iniciem la caminada al petit nucli del Serrat entre prats que deixem enrere ràpidament per començar a caminar, a partir dels 1500 m d'alçada, entre pins. Cap els 2000 m el bosc finalitza de sobte i sortim a petits prats alpins que deixen pas poc després a la roca nua. La tornada la fem descendint entre rierols a la Coma del Freser fins el refugi de Coma de Vaca i després per les gorgues del Freser .

Aquesta ruta és d'una durada considerable però es pot fer perfectament en una sola jornada. Malgrat això, la situació del refugi de Coma de Vaca al mig del recorregut permet dividir-la en dues parts si així ho desitgem. Cal afegir que no hi ha grans raons per fer-la en un sentit o en un altre i per tant la podem iniciar com nosaltres preferim (en direcció a les gorgues del Freser o en direcció al Serrat de l'Atalaiador com nsaltres farem). Si que cal advertir que l'inici en direcció a l'Atalaiador pot ser una mica perdedor, per tant cal estar molt atent a les fites i seguir les indicacions o alternatives que donem en aquesta descripció. El camí de pujada al Balandrau és molt poc freqüentat, però el de baixada per les gorgues del Freser és molt conegut i fàcilment accessible.

Cim del Balandrau amb el Pic de l'Infern sobresortint al fons

Serrat és un petit agregat de Queralbs, per arribar-hi ho fem partint de la GIV-5217 a l'alçada de la Farga (situada en un fort revolt a 1km de Queralbs). Aquí trobarem un rètol a la dreta de la carretera que ens indica la desviació cap a Fustanyà (a uns 2 km) i Serrat (a uns 4 km). A l'entrada de la població hi ha un petit espai per aparcar. Cal destacar de Serrat les seves cases. Algunes encara conserven l'estil pirinenc que ja només solem trobar a algunes zones del Pirineu central com a petits pobles propers a Benasc o als de la zona d'Ordesa..

FITXA TÈCNICA

Pujada acumulada: 1580 m

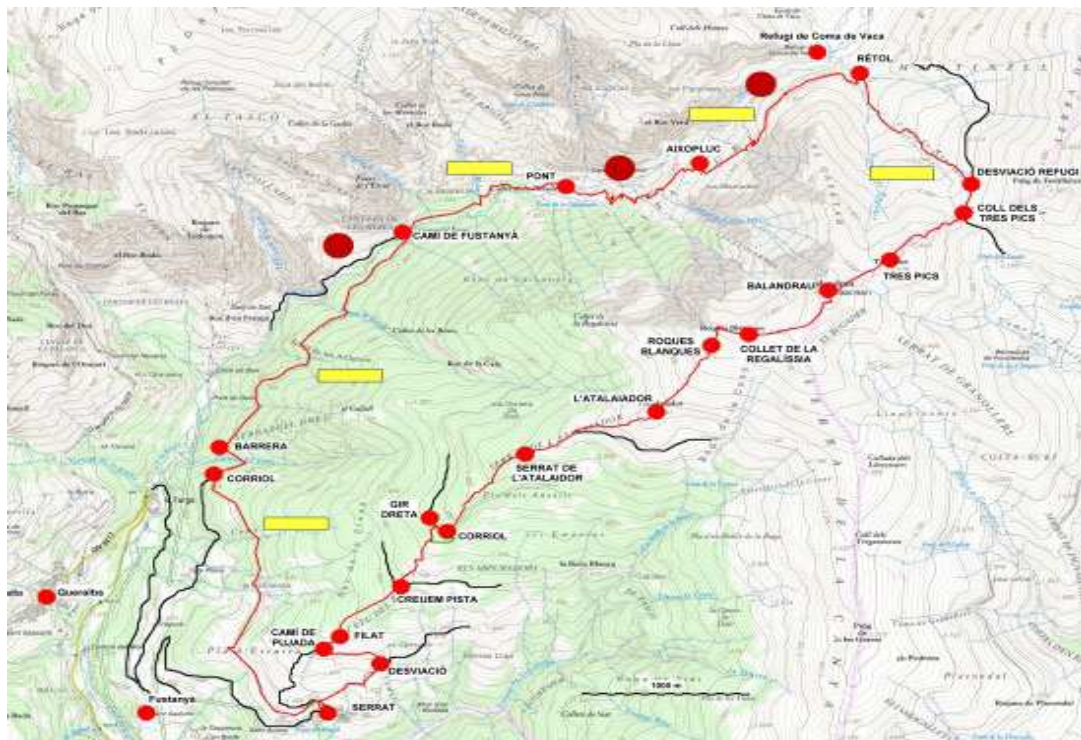
Alçada mínima-màxima: 1255-2584 m

Distància aproximada: 18,20 km

Temps aproximat sense parades : 7h 05m

Ruta circular: Si

Dificultat: 4 sobre 5

DESCRIPCIÓ DEL RECORREGUT

Pujada entre pins pel Serrat de l'Atalaiador

Dins ja del **Serrat** i situat a la nostra esquerra trobem sense dificultat el rètol d'**Itinerannia** que ens indica el camí cap el refugi de Coma de Vaca i el refugi d'Ulldeter (3h 40m i 6h 40m respectivament segons el rètol). Tot i que aquest és el camí pel que tornarem (a la tornada seguirem els senyals grocs d'aquests senyals) el seguim uns metres fins passada una font dins situada uns metres més enllà. Encara dins del poble trobem que el camí es divideix en tres. El camí de l'esquerra es el camí per on tornarem mentre que el central (indicat amb unes aspes grogues) el podem seguir com a camí alternatiu (no coneixem en quines condicions està però es tracta del camí assenyalat en negre al mapa i que va des del punt *Serrat* (0) al punt *Camí de pujada* (2). El camí que nosaltres seguim és el de la nostra dreta. És un camí que puja decididament i ens porta en direcció nord-est deixant de banda els senyals grocs. A partir d'ara només tenim fites com a orientació del camí correcte i en alguns punts son més aviat escasses per tant cal que estiguem atents.

El camí aquí és pedregós i ample (podem parlar d'una pista) i puja entre prats delimitats per petits murs de pedra. Quan comencem a notar que el pendent afluixa trobem un camí que surt a la nostra esquerra. Tot i que aquest camí està marcat amb dues fites (una mig amagada darrera d'uns matolls) el no estar atents ens ha costat uns 15 minuts de caminada addicional (ja descomptats en el total que presentem aquí) però gràcies a això us podem indicar que si trobeu una gran pedra al camí i una mica més enllà un abeurador voldrà dir que us heu passat la **desviació** on heu de girar a l'esquerra. Aquest nou camí puja al costat d'un mur de pedra que hem de mantenir a la nostra esquerra. Hi ha algunes fites però cal *caçar-les* com si fossin bolets ja que no destaquen gaire. Malgrat tot només cal seguir amb el mur (que segurament fa menys d'un metre d'alçada) a la nostra esquerra fins que aquest gira a l'esquerra. En aquest punt tenim al nostre davant un pi solitari que ens pot servir de referència i que ens indica que nosaltres també hem de desviar-nos a l'esquerra (en direcció est). Malgrat que trobem alguns matolls que l'oculten parcialment podem veure el petit camí a seguir (només cal seguir caminant paral·lels al mur encara que ens hi hagem de separar uns metres) . El camí transcorre entre matolls i per tant podem veure amb claredat cap on anem, inclús podem veure el Serrat una mica més avall...

Puigmal vist des del camí que puja a l'Atalaiador

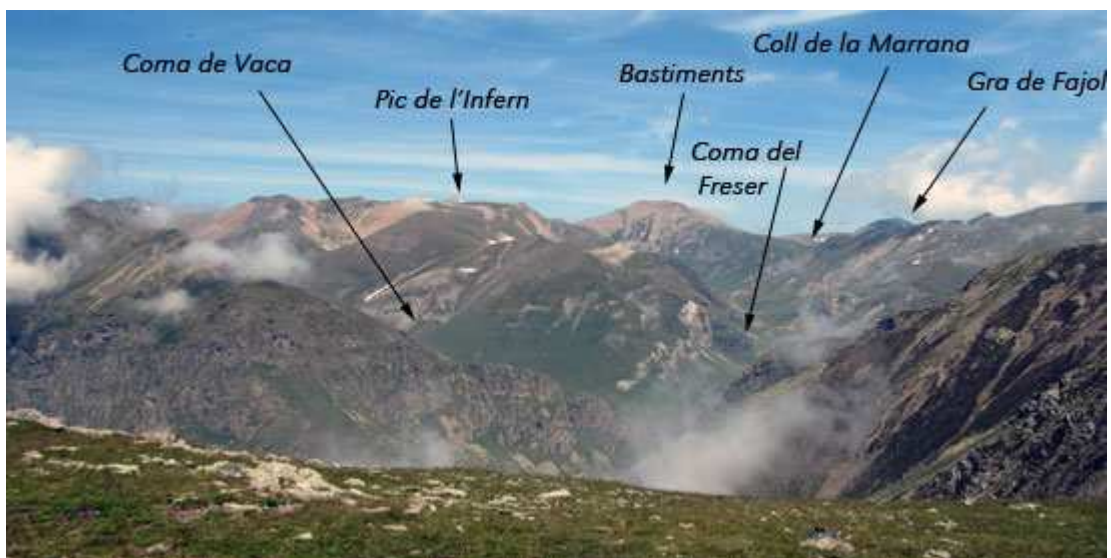
Passat un mur de pedra perpendicular al camí enllacem amb el **camí de pujada** que hem vist marcat amb unes aspes grogues al Serrat. Ens unim a ell girant a la dreta i enfilant cap amunt entre dos murs i endinsant-nos ja en un bosc de pins. No cal que caminem gaire per trobar un filat obert que travessem i comencem a seguir les fites amb cura. El corriol per el que caminem s'endinsa per una zona de pins sortint de tant en tant a petites clarianes herboses. Es tracta d'un camí poc fresat pel que caldrà que parem especial atenció a les fites.

L'Atalaiador i Roques Blanques

El nostre camí ens porta a **creuar una pista** on veiem una roca amb un "35" pintat. A partir d'ara veurem algunes marques amb nombres en el bosc. No son marques que indiquin cap camí ja que probablement només separin diferents àrees d'una explotació forestal. Després de creuar la pista el camí puja lleugerament fins atansar-se uns metres més enllà a una segona pista que ens ve per l'esquerra. Aquesta pista no apareix en cap mapa dels que tenim, ni tan sols en els de l'ICC fets a partir de fotografies aèries pel que segurament es tracta d'una pista oberta recentment. Girem a

la dreta i seguim caminant per aquesta nova pista. Veiem a l'esquerra una primera fletxa pintada amb esprai d'electricista (rosa fosforescent) i decidim seguir-la. Aquesta indicació només ens desvia uns metres evitant-nos un revolt de la pista a la que ens reincorporem ràpidament. Nosaltres decidim tornar a desviar-nos a la nostra esquerra i, sortint de la pista, seguir la segona fletxa pintada que veiem. Seguint per aquí passem per una pista impracticable als vehicles i per tant condemnada a desaparèixer (possiblement sigui la pista a la que substitueix la recentment oberta). El terra és ple de branques de pi durant els primers metres però no dificulten la marxa. Aquesta pista puja entre un bosc de grans pins que ja ens acompanyarà fins els 2000m d'alçada (ara estem a uns 1750m). La pista és pràcticament recta i podem fer dues coses: seguir-la fins trobar la nova pista que ens ve per la dreta uns metres més amunt o be girar a la nostra dreta i, pujant per dins del bosc, anar a cercar aquesta segona pista de forma més directa. Si seguim pista amunt finalitzarem el recorregut en una segona pista. Aquí cal que **girem a la dreta** i seguim aquesta nova pista durant uns 200 metres fins trobar unes fites que marquen el **corriol** que hem de seguir.

Vista des de les Roques Blanques en direcció nord. A l'esquerra i tapat pels núvols tindriem el Torreneules, a la dreta i ja fora de la fotografia el cim, molt proper, Balandrau

El corriol puja per la carena per un bosc de pins alts. De fons sentim el xiulet del tren i el Puigmal (a la nostra esquena) comença a deixar-se veure entre els núvols. El camí és ara força evident ja que ressegueix la carena i les fites son de bon veure.

Vista del Balandrau molt a prop del collet de la Regalíssia

En arribar als 2000 m el bosc s'acaba i anem a sortir al **serrat de l'Atalaiador** on un prat florit ens regala una bona vista de part del camí que ens queda per pujar. Al nostre davant tenim l'Atalaiador i més enllà les Roques Blanques. El cim del Balandrau encara no és visible però a la nostra esquerra (tot i que mig tapats pels núvols) veiem el Torreneules, el camí dels Enginyers, el Puigmal... També tenim una perspectiva privilegiada del costerut camí de pujada que ens permet pujar directament des de la part inferior de les gorgues del Freser fins el camí dels enginyers.

Passem el pla herbós i veiem com el camí es desvia a la nostra dreta evitant l'Atalaiador (un promontori rocós que tenim uns 200 metres per sobre dels nostres caps). Així doncs cal deixar el camí més fresat de banda i seguir carena amunt. Veiem el Serrat ja molt lluny i passem **l'Atalaiador** (des d'on podem gaudir d'unes bones vistes si el dia acompanya). Ens dirigim sense deixar la carena ara ja molt més àmplia i costeruda cap a les Roques Blanques.

Cim del Balandrau

La pujada és forta i lenta però per fi arribem a les **Roques Blanques** i podem donar pràcticament per finalitzada la pujada. La Coma del Freser amb el Gra de Fajol i Bastiments al fons s'ens presenta de cop davant nostre. En primer pla i a la nostra dreta tenim el Balandrau, convertit des d'aquí en un turó del que ja només ens separen uns 100 metres de desnivell. El camí ara ja es totalment evident ja que tenim el cim (on hi destaca el punt geodèsic) totalment a la vista. Passem pel **collet de la Regalíssia** (gaire be imperceptible sobre el terreny) i tot seguit fem els darrers metres de pujada al **cim del Balandrau**.

La baixada està indicada amb fites i la iniciem fent un gir de 90 graus a la dreta respecte el camí d'arribada al cim, és a dir en direcció nord-est. El primer que trobem en baixar són els **Tres Pics** que estan just davant nostre. Seguim baixant fins arribar al **Coll dels Tres Pics** on un camí ens arriba per la nostra dreta (és el camí que ve del **collet la Gralla**) i segueix per la nostra esquerra baixant a la Coma del Freser. Davant nostre veiem una petita caseta amb una antena i a l'esquerra veiem el refugi lliure de Coma de Vaga (el vigilat que està al costat queda tapat des d'aquest punt). Girem doncs a l'esquerra en direcció a la coma del Freser baixant per un corriol mol fresat fins que trobem, en una pedra a l'esquerra del camí, un senyal groc que indica la **desviació al refugi de Coma de Vaca**. Aquest camí no fa molt que ha estat traçat i ens permet fer una baixada més directa al refugi que pel camí habitual.

El camí baixa per la coma de Mantinell entre dos rierols, el refugi és a la vista i la baixada és força directa.

Només arrencar del rètol ja comencem a pujar de nou però no ho farem durant gaire estona. Seguim els senyals grocs i també els vermells.

A la nostra dreta anem veient com tenim el Freser i les seves gorgues cada vegada més avall. A l'altre costat del riu, destaca el camí dels enginyers que s'enfila al mirador (una imponent atalaia sobre les gorgues). Passats els 2050 metres d'alçada el camí comença a baixar fent ziga-zagues i apareixen els primers petits pins. En plena baixada i a la dreta del camí, a la zona coneguda com les Marrades.

Cada vegada tenim el Freser més a prop i finalment el creuem per un petit **pont** de fusta. El camí és ara paral·lel al Freser pel seu marge dret i en alguns punts passa molt a prop del riu on trobem bones gorgues... Després de passar per una zona d'avellaners, trobem un rètol d'itinerària que ens indica el camí a Serrat, a Ribes de Freser, a Ribesaltes i Pardines... No ho indica però el camí segueix el **camí de Fustanya** i per anar al Serrat l'haurem de deixar més amunt... Així doncs arribats al rètol (on s'indica que és el rètol de la Placa de les Ribes) girem a l'esquerra per seguir les indicacions que ens guien al Serrat. Pocs metres més enllà i a la nostra esquerra hi ha una bona gorga i poc després un pont que ens permet creuar el Freser i començar a caminar per la pista de Fustanyà.

El camí ara és de bon fer (es tracta d'una pista per on poden circular cotxes tot i que la circulació està limitada als de la zona) i caminem a bon ritme fins una **barrera** que impedeix el pas fins el Freser de cotxes forasters. Després de la barrera la pista fa una àmplia corba a la nostra dreta resseguint la muntanya i creuant el torrent del Forn. Uns metres abans de creuar-lo i en un mur de ciment veiem indicat el camí per baixar a La Farga (el punt on hem deixat la carretera de Queralbs per arribar en cotxe fins el Serrat). Quan encara no hem finalitzat l'ampli gir a la dreta veiem un **corriol** a la nostra esquerra i més enllà una creu groga pintada en el tronc d'un arbre a la dreta del camí. Així doncs el senyal ens indica que cal que pugem corriol amunt entre el bosc de pins.

Gorgues del Freser: El Freser encaixonat entre roca

Després de pujar seguint el corriol i vigilant els senyals grocs sortim a una zona d'herba des d'on veiem Queralbs. Veiem un corriol que s'endinsa entre els arbres al costat d'un filat i el seguim. El petit camí segueix el filat deixant-lo a la nostra dreta i gira suaument en la mateixa direcció. Tot seguit tornem a caminar entre arbres i més endavant sortim de nou a una clariana on tornem a veure Queralbs a la nostra dreta. En arribar a un lloc on hi ha uns pals metàl·lics coberts amb uns tubs de plàstic taronja el corriol es fa més ampli i en arribar a l'alçada de l'antena de telefonia entrem en una pista. Només cal seguir-la a l'esquerra per arribar a Ca l'Eugasser (la primera casa del **Serrat**) i inalitzar la sortida.